

Kaupunginhallituksen lausunnon antaminen Kanta-Hämeen maakuntakaavan 2040 1. vaihemaakuntakaavan luonnoksesta

151/00.04.00/2024

KH 16.02.2026 § 54

Valmistelija

Kaupunginarkkitehti Sirkka Köykkä, puh. 050 564 0018,
sirkka.koykka@forssa.fi

Hämeen maakuntavaltuusto päätti kokouksessaan 27.11.2023 käynnistää vaihemaakuntakaavan laatimisen. Päätöksen mukaan maakuntakaava laaditaan Kanta-Hämeen kaikki kunnat kattavana vaihemaakuntakaavana, joka täydentää voimassa olevaa Kanta-Hämeen maakuntakaavaa 2040. Maakuntahallitus hyväksyi kokouksessaan 15.12.2025 vaihemaakuntakaavan luonnoksen laitettavaksi nähtäville.

Maakuntakaavalla on alueidenkäyttölain mukaan erilaisia oikeusvaikutuksia, jotka kohdistuvat kuntakaavoitukseen sekä viranomaistoimintaan. Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. Viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta otettava maakuntakaava huomioon, pyrittävä edistämään kaavan toteuttamista ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista.

Alueidenkäyttölain uudistuksessa kaavojen sisältövaatimuksissa tultaneen mm. korostamaan nykyistä enemmän ilmastomuutoksen hillintää, ilmastomuutokseen sopeutumista sekä luonnon monimuotoisuuden huomioimista.

Tämän vaihemaakuntakaavan tavoitteena on tukea maakunnan muutosta kohti ekologisesti kestävää taloutta ja kasvua, joka ei perustu luonnonvarojen ylikulutukseen ja fossiilisiin polttoaineisiin. Tähän pyritään hyödyntämällä mahdollisimman hyvin olemassa olevia rakenteita, edistämällä elinympäristön laadun parantamista ja luonnon voimavarojen kestävää käyttöä. Kaavan maankäyttöratkaisuilla tuetaan ja edistetään uusiutuviin energialähteisiin nojautuvaa energiantuotantoa, päästöjen vähentämistä sekä pyrkimystä vähähiiliseen talouteen. Liikenteen aluevarauksilla pyritään turvaamaan kestävä ja turvallinen palvelutaso arjen liikkumiselle sekä elinkeinoelämän kuljetusten sujuvuus taloudellisesti ja tehokkaasti.

Vaihemaakuntakaavan keskeiset teemat on jaoteltu kolmeen eri aihealueeseen:

Puhdas siirtymä

- tuulivoima
- aurinkovoima
- vetytalouden mahdollisuudet
- pienydinvoiman mahdollisuudet
- energian siirtoverkosto
- bioterminaaliverkosto
- luonnon monimuotoisuuden edistäminen
- ekologisen verkoston kriittiset kohdat

Kestävä liikkuminen

- liikenneväylien estevaikutukset
- pyöräliikenteen tavoiteverkko
- kestävät matkaketjut
- liikenteen ja logistiikan solmupisteet
- raideliikenteen kehittäminen ja kapasiteetin lisääminen nykyisissä maastokäytävissä
- sujuva, turvallinen ja kestävä liikennejärjestelmä

Kulttuuriympäristö

- valtakunnallisesti merkittävät maisema-alueet
- maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö
- valtakunnallisesti merkittävät arkeologiset alueet (VARK).

Vaihemaakuntakaavan vahvistuttua kaikki mitä ei erikseen tällä kaavalla kumota, jää Kanta-Hämeen kokonaismaakuntakaavasta 2040 voimaan.

Vaihemaakuntaluonnos on nähtävillä sähköisesti Hämeen liiton verkkosivulla osoitteessa

<https://hameenliitto.fi/aluesuunnittelu/maakuntakaava/valmistelussa-1-vaihemaakuntakaava/>

Esittelijä

vs. kaupunginjohtaja Timo Finning

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää lausuntonaan Kanta-Hämeen maakuntakaavan 2040 1. vaihemaakuntakaavan luonnoksesta seuraavaa:

1. Tuulivoimaloiden alueiden rajauksen pienentäminen:
Forssan kaupungin alueella on tullut voimaan Ratasmäki III asemakaavamuutos (M11), Rytökallio asemakaava (M12) ja Kiimassuo I A asemakaavamuutos (M13). Niissä tehdyt linjaukset vaikuttavat kahteen vaihemaakuntakaavan puhtaan siirtymän teemaan: tuulivoimaan ja luonnon monimuotoisuuden edistämiseen. Tämän pohjalta kaupunki pyytää pienentämään Forssaan sijoittuvan tuulivoimaloiden alueen rajausta idästä.

Perustelut edelliseen: Ratasmäki III asemakaavamuutoksessa (M11) on tarkasteltu tuulivoimaloiden vaikutusta mahdollisen datakeskuksen sijaintiin. Kahden kaavassa osoitetun tuulivoimalan paikan on todettu olevan liian lähellä mahdollista datakeskusta. Tämän pohjalta käynnistettiin Kiimassuo I A asemakaavamuutos (M13), jossa poistettiin kaksi itäisintä tuulivoimalan paikkaa. Rajauksen pienentäminen tukee luonnon monimuotoisuuden edistämisen teemaa. Vaihemaakuntakaavan luonnoksessa esitetty tuulivoimaloiden raja-alue ulottuu Rytökallion asemakaavassa (M12) osoitetuille suojaviheralueille, jotka ovat luonnon kannalta arvokkaita ja joilla edistetään luonnon monimuotoisuutta ja hiilivarastoja. Vaikka tässä vaihemaakuntakaavassa ei käsitellä työpaikka-alueita, voidaan todeta että nykyisessä maakuntakaavassa esitetyt Tupasuontien itäpuoleisia työpaikka-alueita ei tulla toteuttamaan.

2. Kaupunki ehdottaa, että tutkitaan raskaan liikenteen vaihtoehtoinen käyttövoiman jakelu -merkinnän lisäämistä Kiimassuontien ja Jokioistentien risteyskseen, johon on jo toteutettu raskaan liikenteen biokaasun tankkausasema.

3. Vaihemaakuntakaavan keskeisiin teemoihin on esitetty kuuluvaksi kestävä liikkuminen. Vaikka kaavatarkasteluun ei ole osoitettu lentoliikennettä, kaupunki esittää, että etsittäisiin uutta lentokentän paikkaa Forssan seudulle.

4. Vaihemaakuntakaavan luonnoksen kaavamerkintöjen selitteestä puuttuu kaavakarttaan esitetty lm-merkintä. Kaupunki esittää selitteen lisäämistä kaavakarttaan.

Käsittely

Keskustelun kuluessa Sirkka-Liisa Ilvonen esitti Johanna Häggmanin kannattamana, että päätökseen lisätään 5. kohta seuraavasti:

5. Kaupunki ehdottaa jalankulun ja pyöräilyn yhteystarvemerkintää välille Forssa-Eerikkilän tienhaara-Liesjärven tienhaara sekä väleille Forssa-Matku ja Forssa-Koijärvi.

Puheenjohtaja tiedusteli voidaanko lisäys tehdä yksimielisesti. Todettiin, että näin voidaan menetellä.

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti lisättynä yllä ilmenevällä kohdalla 5.